T086 TKL 4 (05) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 89-Đàm Vô Kiệt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 99

GIAÛI THÍCH PHAÅM TAÙM MÖÔI CHÍN: ÑAØM-VOÂ-KIEÄT

KINH: Baáy giôø Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät noùi vôùi Taùt-ñaø-ba-luaân raèng: Naøy thieän nam töû! Chö Phaät khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi veà ñaâu. Vì sao? Vì caùc phaùp nhö nhö baát ñoäng; caùc phaùp nhö töùc laø Phaät. Naøy thieän nam töû! Phaùp voâ sinh khoâng ñeán khoâng ñi; phaùp voâ sinh töùc laø Phaät. Phaùp voâ dieät khoâng ñeán khoâng ñi; phaùp voâ dieät töùc laø Phaät. Phaùp thaät teá khoâng ñeán khoâng ñi; phaùp thaät teá töùc laø Phaät. Khoâng, khoâng ñeán khoâng ñi; Khoâng töùc laø Phaät. Naøy thieän nam töû! Khoâng nhieãm khoâng ñeán, khoâng ñi; khoâng nhieãm töùc laø Phaät. Tòch dieät khoâng ñeán, khoâng ñi; tòch dieät töùc laø Phaät. Tính hö khoâng khoâng ñeán, khoâng ñi; tính hö khoâng töùc laø Phaät. Naøy thieän nam töû! Lìa caùc phaùp aáy laïi khoâng coù Phaät. Nhö cuûa Chö Phaät, nhö cuûa caùc phaùp laø moät nhö, khoâng coù phaân bieät. Naøy thieän nam töû! Nhö aáy thöôøng moät, khoâng hai, khoâng ba, ra ngoaøi phaùp soá, khoâng coù sôû höõu. Thí nhö aùnh traêng vaøo luùc cuoái xuaân vaø khi giöõa ban ngaøy noùng böùc, coù ngöôøi thaáy aùnh naéng lung linh. beøn chaïy theo tìm, mong coù ñöôïc nöôùc, yù oâng nghó sao, nöôùc aáy töø ao, töø nuùi hay töø suoái ñeán? Nay noù ñi veà ñaâu? Hoaëc vaøo bieån Ñoâng, bieån Taây, bieån Nam hay bieån Baéc? Taùt-ñaø-ba-luaân thöa: Thöa ñaïi sö! Giöõa aùnh naéng coøn khoâng coù nöôùc, laøm sao coù choã ñeán, choã ñi? Ñaøm-voâ-kieät noùi vôùi Taùt-ñaø-ba-luaân raèng: Naøy thieän nam töû! Ngöôøi ngu voâ trí vì noùng khaùt böùc baùch, thaáy aùnh naéng lung linh, khoâng coù nöôùc maø töôûng laø nöôùc. Naøy thieän nam töû! Coù ngöôøi phaân bieät chö Phaät coù ñeán coù ñi, neân bieát ngöôøi aáy ñeàu laø keû ngu. Vì sao? Vì chö Phaät

khoâng theå thaáy baèng saéc thaân; maø phaùp cuûa chö Phaät khoâng ñeán khoâng ñi. Choã chö Phaät ñeán, choã chö Phaät ñi cuõng nhö vaäy; thí nhö vò thaày huyeãn thuaät, huyeãn laøm ra caùc ñoà vaät hoaëc voi, hoaëc ngöïa, hoaëc traâu deâ, hoaëc trai gaùi; caùc ñoà vaät nhö vaäy, yù oâng nghó sao? Vieäc huyeãn aáy töø choã naøo ñeán vaø ñeán choã naøo? Taùt-ñaø-ba-luaân ñaùp: Thöa ñaïi sö, vieäc huyeãn coøn khoâng thaät, laøm sao coù choã ñeán, choã ñi? Naøy thieän nam töû! Ngöôøi phaân bieät Phaät coù ñeán coù ñi cuõng nhö vaäy. Thí nhö trong moäng thaáy voi ngöïa, traâu, deâ, trai gaùi, yù oâng nghó sao, caùc vaät troâng thaáy trong moäng aáy coù choã ñeán, choã ñi chaêng? Taùt-ñaø-ba-luaân thöa: Thöa ñaïi sö, caùc vaät thaáy trong moäng laø hö doái, laøm sao coù ñeán coù ñi? Naøy thieän nam töû! Ngöôøi phaân bieät Phaät coù ñeán coù ñi cuõng nhö vaäy. Phaät noùi caùc phaùp nhö moäng, neáu coù chuùng sinh khoâng bieát nghóa cuûa phaùp aáy, duøng danh töø saéc thaân maø ñaém tröôùc Phaät, ngöôøi aáy phaân bieät chö Phaät coù ñeán coù ñi, vì khoâng bieát thaät töôùng caùc phaùp neân ñeàu laø ôû trong soá keû ngu voâ trí. Ngöôøi aáy thöôøng thöôøng qua laïi trong naêm ñöôøng sinh töû, xa lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, xa lìa Phaät phaùp. Naøy thieän nam töû! Phaät noùi caùc phaùp nhö huyeãn, nhö moäng. Neáu coù chuùng sinh bieát nhö thaät thìngöôøi aáy khoâng phaân bieät caùc phaùp hoaëc ñeán hoaëc ñi hoaëc sinh hoaëc dieät; neáu khoâng phaân bieät caùc phaùp hoaëc ñeán hoaëc ñi hoaëc sinh hoaëc dieät thì coù theå bieát thaät töôùng caùc phaùp cuûa Phaät noùi. Ngöôøi aáy haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät gaàn Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, goïi laø chaân Phaät töû, khoâng hö doái, khi thoï duïng cuûa tín thí, ngöôøi aáy ñaùng höôûng thoï cuùng döôøng, laøm ruoäng phöôùc cho theá gian. Thí nhö caùc chaâu baùu trong bieån nöôùc lôùn, khoâng töø phöông Ñoâng ñeán, khoâng töø phöông Nam, Taây, Baéc, boán goùc treân döôùi ñeán, maø do caên laønh cuûa chuùng sinh neân bieån sinh caùc thöù chaâu baùu aáy. Chaâu baùu aáy cuõng chaúng phaûi khoâng coù nhaân duyeân sinh, chaâu baùu aáy ñeàu töø nhaân duyeân hoøa hôïp sinh. Chaâu baùu aáy neáu dieät cuõng khoâng ñi ñeán möôøi phöông; do duyeân hôïp neân coù, duyeân tan raõ neân dieät. Naøy thieän nam töû! Thaân chö Phaät cuõng nhö vaäy, töø nhaân duyeân baûn nghieäp maø coù quaû baùo sinh; sinh khoâng töø möôøi phöông ñeán, dieät cuõng khoâng ñi ñeán möôøi phöông; chæ caùc duyeân hôïp neân coù, caùc duyeân li taùn neân dieät. Thí nhö tieáng ñaøn Khoâng haàu, khi ñi ra khoâng coù choã ñeán, khi dieät khoâng coù choã ñi, ñuû nhaân duyeân hoøa hôïp thì coù, nhö coù baàu, coù coå, coù da, coù daây, coù truï, coù nuùt vaën vaø coù ngöôøi laáy tay gaåy, ñuû caùc duyeân hoøa hôïp nhö vaäy thì coù tieáng. Tieáng aáy khoâng töø baàu ra, khoâng töø coå ra, khoâng töø da ra, khoâng töø daây ra, khoâng töø truïc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 54

ra, cuõng khoâng töø tay ngöôøi ra, ñuû caùc nhaân duyeân hoøa hôïp neân coù tieáng. Khi nhaân duyeân xa lìa thì khoâng coù choã ñi. Naøy thieän nam töû! Thaân chö Phaät cuõng nhö vaäy, töø voâ löôïng coâng ñöùc sinh ra, khoâng töø moät nhaân, moät duyeân hay moät coâng ñöùc sinh; cuõng chaúng phaûi khoâng coù nhaân duyeân maø coù, ñuû caùc duyeân hoøa hôïp neân coù. Thaân chö Phaät khoâng chæ

töø moät vieäc thaønh, ñeán khoâng töø ñaâu ñeán, ñi khoâng ñeán ñaâu. Naøy thieän nam töû! Neân nhö vaäy bieát töôùng ñi töôùng ñeán cuûa chö Phaät, cuõng neân bieát heát thaûy phaùp khoâng coù töôùng ñeán ñi. Neáu ngöôøi bieát chö Phaät vaø caùc phaùp khoâng ñeán khoâng ñi, khoâng sinh khoâng dieät thì chaéc chaén ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng coù theå haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän. Baáy giôø trôøi Ñeá-thích laáy hoa Maïn-ñaø-la trôøi cho Taùt-ñaø-ba-luaân, noùi raèng: Naøy thieän nam töû! Duøng hoa naøy cuùng döôøng Boà-taùt Ñaøm-voâ- kieät, ta seõ thuû hoä cuùng döôøng ngaøi, vì söùc nhaân duyeân cuûa ngaøi maø ngaøy nay laøm lôïi ích traêm ngaøn vaïn öùc chuùng sinh khieán ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy thieän nam töû! Ngöôøi laønh nhö vaäy raát laø khoù gaëp, vì lôïi ích chuùng sinh neân traûi qua voâ löôïng voâ soá kieáp chòu sieâng naêng khoå nhoïc. Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân nhaän hoa Maïn-ñaø-la cuûa trôøi Ñeá-thích ñem raûi treân Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät, thöa raèng: Thöa ñaïi sö! Con töø nay thaân naøy thuoäc veà ñaïi sö, cung caáp cuùng döôøng. Thöa nhö vaäy roài chaáp tay ñöùng tröôùc ñaïi sö. Khi aáy ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû vaø naêm traêm ngöôøi haàu gaùi cuõng thöa Taùt-ñaø-ba-luaân raèng: Thaân chuùng toâi töø nay cuõng thuoäc veà ñaïi sö. Nhôø nhaân duyeân thieän caên naøy maø chuùng toâi seõ ñöôïc phaùp nhö vaäy, cuõng nhö ñaïi sö ñaõ ñöôïc. Cuøng vôùi ñaïi sö ñôøi ñôøi cuùng döôøng chö Phaät, ñôøi ñôøi thöôøng cuùng Phaät. Khi aáy Taùt-ñaø-ba- luaân noùi vôùi ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû vaø naêm traêm ngöôøi haàu gaùi raèng: Neáu caùc chò ñem taâm thaønh kính thuoäc veà ta thì ta seõ thoï nhaän. Caùc ngöôøi con gaùi noùi: Chuùng toâi ñem taâm thaønh kính thuoäc veà thaày, theo thaày daïy baûo. Khi aáy Taùt-ñaø-ba-luaân ñem ngöôøi con gaùi cuûa tröôûng giaû, naêm traêm coâ gaùi vaø ñem theo vaät baùu trang nghieâm, ñoà cuùng döôøng thöôïng dieäu vaø naêm traêm coã xe baûy baùu daâng leân Boà-taùt Ñaøm- voâ-kieät vaø thöa raèng: Thöa ñaïi sö! Con ñem ngöôøi con gaùi tröôûng giaû, naêm traêm ngöôøi con gaùi naøy vaø naêm traêm coã xe phuïng caáp ñaïi sö, tuøy ñaïi sö söû duïng. Baáy giôø trôøi Ñeá-thích khen ngôïi Taùt-ñaø-ba-luaân raèng: Laønh thay, laønh thay! Thieän nam töû! Boà-taùt neân boû heát thaûy cuûa caûi nhö vaäy. Boá thí nhö vaäy, mau ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Cuùng döôøng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 55

ngöôøi thuyeát phaùp nhö vaäy chaéc chaén ñöôïc nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän. Chö Phaät quaù khöù khi xöa haønh ñaïo Boà-taùt cuõng boá thí nhö vaäy maø ñöôïc nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Baáy giôø, Ñaøm-voâ-kieät muoán khieán cho thieän caên Taùt-ñaø-ba-luaân ñaày ñuû, neân thoï nhaän naêm traêm coã xe, ngöôøi con gaùi tröôûng giaû vaø naêm traêm ngöôøi haàu gaùi; thoï nhaän roài cho trao laïi Taùt-ñaø-ba-luaân. Khi aáy Ñaøm-voâ-kieät thuyeát phaùp ñeán heát ngaøy, roài ñöùng daäy ñi vaøo cung. Taùt-ñaø-ba-luaân nghó raèng: Ta vì phaùp maø ñi ñeán, khoâng neân ngoài naèm, neân duøng hai vieäc hoaëc ñi hoaëc ñöùng ñeå ñôïi phaùp sö töø trong cung ñi ra thuyeát phaùp. Baáy giôø Ñaøm-voâ-kieät trong baûy naêm

nhaát taâm vaøo voâ löôïng voâ soá tam-muoäi cuûa Boà-taùt, haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän. Taùt-ñaø-ba-luaân baûy naêm kinh haønh, ñöùng maõi khoâng naèm, khoâng ngoài, khoâng nguû nghæ, khoâng coù duïc, saân haän böùc naõo, taâm khoâng ñaém vò, chæ nghó tôùi Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät luùc naøo seõ töø tam-muoäi daäy, ñi ra thuyeát phaùp. Taùt-ñaø-ba-luaân qua baûy naêm nghó raèng: Ta seõ vì Ñaøm- voâ-kieät maø traûi phaùp toøa. Ñaøm-voâ-kieät seõ ngoài treân toøa thuyeát phaùp, ta seõ queùt doïn ñaát cho saïch seõ, raûi caùc thöù hoa ñeå trang nghieâm choã aáy, vì Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät seõ thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän. Khi aáy, Taùt-ñaø-ba-luaân cuøng vôùi ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû vaø naêm traêm ngöôøi haàu gaùi vì Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät maø traûi giöôøng baûy baùu. Naêm traêm ngöôøi con gaùi côûi aùo treân ñeå traûi treân toøa, nghó raèng: Ñaøm- voâ-kieät seõ ngoài treân toøa naøy noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän. Taùt-ñaø-ba-luaân traûi toøa roài tìm nöôùc, chuøi ñaát maø khoâng ñöôïc. Vì côù sao? Vì aùc ma ngaên che laøm cho nöôùc khoâng hieän. Ma nghó raèng: “Taùt- ñaø-ba-luaân tìm nöôùc khoâng ñöôïc thì ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc seõ sinh taâm yeáu ñuoái, taâm ñoåi khaùc, thì caên laønh khoâng taêng tröôûng, trí tueä khoâng soi saùng, ñoái vôùi Nhaát thieát trí bò chöôùng ngaïi.” Baáy giôø Taùt-ñaø-ba-luaân nghó raèng: “Ta seõ töï caét thaân mình laáy maùu röûa ñaát, khieán ñaát khoâng coù buïi, laøm nhôùp ñaïi sö, ta ñaâu duøng thaân naøy, thaân naøy chaéc chaén seõ hö hoaïi. Ta töø voâ thæ sinh töû ñeán nay maø chöa töøng vì phaùp.” Lieàn laáy dao beùn töï caét thaân ra maùu, röûa ñaát. Taùt-ñaø-ba-luaân vaø con gaùi tröôûng giaû cuøng naêm traêm haàu gaùi ñeàu khoâng coù taâm ñoåi khaùc. AÙc ma cuõng khoâng theå laøm gì ñöôïc. Khi aáy trôøi Ñeá-thích nghó raèng: “Chöa töøng coù! Taùt-ñaø-ba-luaân meán moä phaùp ñeán nhö vaäy, duøng dao töï raïch mình ra maùu ñeå röûa ñaát. Taùt-ñaø-ba-luaân vaø caùc ngöôøi nöõ taâm khoâng chuyeån ñoäng, aùc ma Ba tuaàn khoâng theå phaù hoaïi caên laønh cuûa hoï. Taâm kia kieân coá, phaùt theà nguyeän ñaïi trang nghieâm khoâng

tieác thaân maïng, vì taâm saâu xa muoán caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, seõ ñoä heát thaûy chuùng sinh thoaùt khoûi voâ löôïng khoå sinh töû.” Trôøi Ñeá-thích khen ngôïi Taùt-ñaø-ba-luaân: Laønh thay, laønh thay! Thieän nam töû! Söùc tinh taán cuûa Ngaøi raát lôùn, kieân coá khoù lay ñoäng, khoâng theå nghó nghì. OÂng aùi moä phaùp caàu phaùp raát laø voâ thöôïng. Naøy thieän nam töû! Chö Phaät quaù khöù cuõng nhö vaäy, vì taâm aùi moä phaùp saâu xa, tieác phaùp, quyù troïng phaùp maø chöùa nhoùm caùc coâng ñöùc, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Taùt-ñaø-ba-luaân nghó raèng: Ta neân vì Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät maø traûi phaùp toøa, röôùi queùt ñaát saïch seõ xong seõ ñi ñeán choã naøo tìm ñöôïc hoa danh tieáng laøm trang nghieâm choã ñaát naøy? Neáu Ñaøm-voâ-kieät khi ngoài treân phaùp toøa thuyeát phaùp ta cuõng seõ traûi hoa cuùng döôøng. Trôøi Ñeá-thích bieát taâm cuûa Taùt-ñaø-ba-luaân nghó gì, lieàn laáy ba ngaøn ñaáu hoa Maïn-ñaø- la trôøi ñem cho Taùt-ñaø-ba-luaân. Taùt-ñaø-ba-luaân nhaän hoa xong, laáy moät nöûa

raûi treân ñaát, ñeå laïi moät nöûa chôø Ñaøm-voâ-kieät khi ngoài treân phaùp toøa thuyeát phaùp seõ cuùng döôøng. Baáy giôø Ñaøm-voâ-kieät qua baûy naêm roài töø caùc tam-muoäi daäy, vì chuùng noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, coù voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc chuùng cung kính vaây quanh, ñi ñeán ngoài treân phaùp toøa. Taùt-ñaø-ba-luaân khi thaáy Ñaøm-voâ-kieät thì taâm raát vui veû; thí nhö Tyø-kheo khi vaøo thieàn thöù ba. LUAÄN: Taùt-ñaø-ba-luaân tuy bieát caùc phaùp Khoâng, khoâng coù töôùng ñeán, ñi maø chöa theå vaøo saâu, neân cuõng khoâng hieåu caùc phaùp moân. Vì ñoái vôùi thaân Phaät quaù cung kính, thaâm troïng neân khoâng theå quaùn Khoâng; nhö soùng treân bieån lôùn, söùc noù tuy lôùn song ñeán beân nuùi Tu-di thì ngöng laïi, khoâng coù taùc duïng. Taùt-ñaø-ba-luaân cuõng nhö vaäy, tuy coù taâm vaø trí löïc lôùn maø ñeán choã Phaät thì cuõng voâ duïng. Theá neân Ñaøm-voâ-kieät vì Taùt- ñaø-ba-luaân noùi cho bieát chö Phaät khoâng töø ñaâu ñeán, ñi khoâng ñeán ñaâu. Trong kinh naøy Ñaøm-voâ-kieät töï noùi nhaân duyeân: Caùc phaùp nhö nhö baát ñoäng; caùc phaùp nhö töùc laø Phaät. Hoûi: Theá naøo laø caùc phaùp nhö? Ñaùp: Thaät töôùng caùc phaùp laø tính Khoâng, khoâng coù sôû ñaéc; caùc phaùp moân ñeàu khoâng v.v... Hoûi: Ñaïi Baùt-nhaõ laø phaùp baäc nhaát ôû trong saùu Ba-la-maät cuûa Phaät phaùp Ñaïi thöøa, neáu khoâng coù Phaät thì khoâng coù ngöôøi noùi Baùt-nhaõ. Ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, möôøi löïc, boán ñieàu khoâng sôï, saéc phaùp, voâ saéc phaùp vaø naêm uaån tònh dieäu hoøa hôïp neân goïi laø Phaät; nhö naêm ngoùn tay hoøa hôïp goïi laø baøn tay, khoâng ñöôïc noùi khoâng coù baøn

tay. Danh töø ñaõ khaùc thì hình töôùng cuõng khaùc, söùc duøng cuõng khaùc, khoâng ñöôïc noùi khoâng coù baøn tay; theá neân noùi coù Phaät? Ñaùp: Khoâng phaûi vaäy. Trong Phaät phaùp coù hai ñeá laø theá ñeá vaø ñeä nhaát nghóa ñeá. Theo theá ñeá neân noùi Phaät thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät; theo ñeä nhaát nghóa ñeá neân noùi Phaät laø khoâng; khoâng ñeán khoâng ñi. Nhö oâng noùi: Do naêm uaån thanh tònh hoøa hôïp neân goïi laø Phaät, vì hoøa hôïp neân coù, aáy töùc laø khoâng coù; nhö trong Kinh naøy Phaät töï noùi nhaân duyeân: Naêm uaån chaúng phaûi Phaät, lìa naêm uaån cuõng khoâng coù Phaät; naêm uaån khoâng ôû trong Phaät, Phaät khoâng ôû trong naêm uaån; Phaät chaúng phaûi do naêm uaån coù. Vì sao? Vì naêm uaån laø naêm, Phaät laø moät, moät khoâng theå laøm naêm, naêm khoâng theå laøm moät. Laïi naêm uaån khoâng coù töï tính neân hö doái khoâng thaät. Phaät töï noùi: Ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng heà luoáng doái, Ta laø baäc nhaát. Theá neân naêm uaån chaúng töùc laø Phaät. Laïi nöõa, neáu naêm uaån töùc laø Phaät thì ai coù naêm uaån, leõ ñaùng ñeàu laø Phaät? Hoûi: Vì nghi naïn aáy neân toâi tröôùc noùi, naêm uaån thanh tònh baäc nhaát vaø ba möôi hai töôùng goïi laø Phaät? Ñaùp: Ba möôi hai töôùng v.v... khi laøm Boà-taùt cuõng coù, côù gì khoâng goïi laø Phaät? Hoûi: Baáy giôø tuy coù thaân töôùng toát ñeïp trang nghieâm, maø khoâng coù trí Nhaát thieát chuûng. Neáu coù trí Nhaát thieát chuûng ôû trong thaân saéc toát ñeïp baäc nhaát aáy thì goïi laø Phaät? Ñaùp: Trí Nhaát thieát chuûng ôû trong Baùt-nhaõ noùi laø töôùng tòch dieät, khoâng coù hí luaän. Neáu ñöôïc phaùp aáy laø

khoâng coù sôû ñaéc, vì khoâng coù sôû ñaéc neân goïi laø Phaät. Phaät töùc laø khoâng. Coù nhaân duyeân nhö vaäy neân naêm uaån khoâng ñöôïc töùc laø Phaät. Lìa naêm uaån cuõng khoâng coù Phaät. Vì sao? Vì lìa naêm uaån laïi khoâng coù phaùp gì khaùc coù theå noùi ñöôïc, nhö lìa naêm ngoùn tay laïi khoâng coù baøn tay coù theå noùi ñöôïc. Hoûi: Côù gì khoâng coù baøn tay? Hình saéc cuõng khaùc, söùc duøng cuõng khaùc, neáu chæ laø ngoùn tay thì khoâng theå khaùc? Nhaân naêm ngoùn tay hoøa hôïp neân coù baøn tay, baøn tay aáy tuy voâ thöôøng, sinh dieät, song khoâng ñöôïc noùi laø khoâng coù. Ñaùp: Baøn tay aáy neáu nhaát ñònh coù thì tröø naêm ngoùn tay ra lyù ñaùng coù baøn tay coù theå troâng thaáy ñöôïc, maø khoâng caàn nhaân nôi naêm ngoùn tay? Coù caùc nhaân duyeân nhö vaäy, lìa naêm ngoùn tay laïi khoâng coù baøn tay; Phaät cuõng nhö vaäy, lìa naêm uaån thì khoâng coù Phaät. Phaät khoâng ôû trong naêm uaån, naêm uaån khoâng ôû trong Phaät. Vì sao? Vì söï khaùc bieät khoâng theå coù ñöôïc. Neáu naêm uaån khaùc vôùi Phaät thì leõ ñaùng Phaät ôû trong naêm uaån, nhöng vieäc aáy khoâng ñuùng. Phaät cuõng chaúng coù naêm uaån. Vì sao?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 58

Vì lìa naêm uaån khoâng coù Phaät; lìa Phaät cuõng khoâng coù naêm uaån. Thí nhö Tyø-kheo coù ba y vaø bình baùt, neân coù theå noùi ñöôïc laø coù, nhöng Phaät vôùi naêm uaån khoâng ñöôïc rieâng khaùc, theá neân khoâng ñöôïc noùi Phaät coù naêm uaån. Nôi naêm uaån nhö vaäy tìm Phaät khoâng theå coù ñöôïc, neân bieát khoâng coù Phaät. Phaät khoâng coù neân khoâng ñeán khoâng ñi. Hoûi: Neáu khoâng coù Phaät töùc laø taø kieán, laøm sao Boà-taùt phaùt taâm caàu laøm Phaät? Ñaùp: Trong ñaây noùi khoâng coù Phaät laø ñeå phaù caùi voïng töôûng chaáp tröôùc Phaät, chöù khoâng noùi caùi voïng töôûng chaáp thuû khoâng coù Phaät. Neáu coù Phaät coøn khoâng ñeå cho chaáp thuû, huoáng nöõa laø taø kieán chaáp thuû khoâng coù Phaät? Laïi, Phaät thöôøng tòch dieät, khoâng coù töôùng hí luaän, neáu ngöôøi ta phaân bieät, hí luaän töôùng thöôøng tòch dieät thì ngöôøi aáy rôi vaøo taø kieán. Lìa hai beân coù vaø khoâng aáy, ôû vaøo trung ñaïo, töùc laø thaät töôùng caùc phaùp, thaät töôùng caùc phaùp töùc laø Phaät. Vì sao? Vì ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp goïi laø ñöôïc thaønh Phaät! Laïi nöõa, saéc phaùp v.v... nhö töôùng, töùc laø Phaät; saéc phaùp v.v... tính Khoâng laø nhö töôùng. Chö Phaät nhö töôùng cuõng laø tính Khoâng, theá neân khoâng ñeán khoâng ñi, khoâng sinh khoâng dieät. Phaùp tính, thaät teá khoâng, voâ nhieãm, tòch dieät, hö khoâng tính cuõng nhö vaäy, khoâng ñeán khoâng ñi. Nhö, cho ñeán tính hö khoâng nhö, Phaät nhö, laø moät nhö, khoâng hai, khoâng ba sai khaùc, trong Kinh naøy töï noùi nhaân duyeân. Vì côù gì? Vì ra khoûi phaùp soá, khoâng coù sôû höõu. Nhö v.v... laø thaät phaùp, trong ñoù khoâng coù öùc töôûng phaân bieät, vì chaáp thuû töôùng neân coù danh töï, trong danh töï coù soá. Trong Kinh ñaây töï noùi nhaân duyeân: Khoâng chaúng phaûi thaät, vì khoâng coù sôû höõu. Hoûi: Neáu phaùp aáy khoâng coù, thì laøm sao coù theå thaáy, coù theå nghe, coù khoå, coù vui, coù troùi, coù môû, phaân bieät sai khaùc? Ñaùp: Trong ñaây Ñaøm-voâ-kieät duøng moãi moãi phaân bieät thí duï noùi: Nhö aùnh traêng cuoái Xuaân vaø thaáy aùnh naéng, cho ñeán ngöôøi aáy khoâng phaân bieät caùc phaùp

hoaëc ñeán hoaëc ñi. Trong aùnh naéng tuy khoâng coù nöôùc thaät söï maø cuõng coù theå doái gaït maét ngöôøi neân sinh ra khoå vui. Caùc phaùp cuõng nhö vaäy, tuy khoâng, khoâng coù sôû höõu, maø cuõng coù theå laøm cho ngöôøi ta khoå vui, lo möøng; moäng huyeãn cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Phaät coù hai thaân: Moät laø saéc thaân, hai laø phaùp thaân. Phaùp thaân laø chaân thaät, saéc thaân vì theo nghóa theá ñeá neân noùi coù Phaät. Töôùng phaùp thaân, treân kia duøng moãi moãi nhaân duyeân noùi laø thaät töôùng caùc phaùp. Thaät töôùng caùc phaùp cuõng khoâng ñeán khoâng ñi, theá neân noùi chö

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 59

Phaät khoâng töø ñaâu ñeán vaø khoâng ñi ñeán ñaâu. Neáu ngöôøi coù ñöôïc töôùng phaùp thaân chö Phaät thì goïi laø gaàn Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Chöa ñöôïc Nhaát thieát trí neân goïi laø gaàn, vì töông tôï. Baùt-nhaõ Ba-la-maät goïi laø thaät töôùng caùc phaùp, neáu haønh ñöôïc nhö vaäy aáy laø chaân Phaät töû haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Chaân Phaät töû laø vì ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp goïi laø Phaät, vaø vì ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp sai khaùc neân coù Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Bích-chi Phaät, Boà-taùt lôùn sai khaùc. Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Boà-taùt lôùn, aáy laø chaân Phaät töû. Khoâng luoáng doái aên cuûa tín thí laø boá thí cho suùc sinh, tuy ñöôïc quaû baùo gaáp traêm laàn maø phöôùc aáy coù haïn löôïng cuøng taän, khoâng theå ñoä chuùng sinh ra khoûi sinh töû neân goïi laø luoáng doái aên cuûa tín thí. Tu-ñaø- hoaøn cho ñeán Phaät, caùc baäc Hieàn Thaùnh nhaän söï boá thí cuûa ngöôøi, quaû baùo cuûa phöôùc aáy cho ñeán khi chöùng Nieát-baøn khoâng coù haïn löôïng cuøng taän, neân noùi laø khoâng luoáng doái aên cuûa tín thí. Ngöôøi aáy ñaùng ñöôïc laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa chuùng sinh. Nhö Tu-ñaø-hoaøn xöùng ñaùng laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa ngöôøi phaøm phu; Tö-ñaø-haøm xöùng ñaùng laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa ngöôøi phaøm phu cho ñeán Tu-ñaø-hoaøn; A-na-haøm xöùng ñaùng laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa ngöôøi phaøm phu vaø Tu-ñaø-hoaøn, Tö- ñaø-haøm; A-la-haùn xöùng ñaùng laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa ngöôøi phaøm phu, Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm vaø A-na-haøm; Bích-chi Phaät xöùng ñaùng laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa ngöôøi phaøm phu vaø Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la-haùn. Boà-taùt gaàn thaønh Phaät xöùng ñaùng laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa ngöôøi phaøm phu vaø Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. Vì theá gian laøm ruoäng phöôùc laø nhö gieo gioáng vaøo ruoäng toát, thu hoaïch chaéc chaén nhieàu. Ruoäng phöôùc cuûa ngöôøi trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä, chuùng sinh gieo gioáng phöôùc vaøo ñöôïc quaû voâ löôïng. ÔÛ treân noùi, chö Phaät khoâng ñeán, khoâng ñi. Taùt-ñaø-ba-luaân vaø caùc thính giaû yù cho raèng, chö Phaät coøn khoâng coù, caùc phaùp leõ ñaùng cuõng ñeàu dieät, thì rôi vaøo ñoaïn dieät! Theá neân nay noùi nhaân duyeân thí duï. Ñaøm- voâ-kieät môû baøy cho Taùt-ñaø-ba-luaân raèng: Nhö choã oâng chaáp tröôùc, yù cho raèng caùi thaät coù laø khoâng coù, vì ñoä chuùng sinh neân töø nhaân duyeân hoøa hôïp coù hình töôïng hieän ra. Muoán chöùng minh ñeå laøm roõ vieäc aáy neân noùi thí duï: Nhö chaâu baùu sinh ra trong bieån, noù khoâng töø möôøi phöông ñeán, khi dieät khoâng ñi ñeán ñaâu, cuõng chaúng phaûi khoâng coù nhaân duyeân maø sinh. Chaùnh do nhaân duyeân phöôùc ñöùc cuûa chuùng sinh

trong boán chaâu thieân haï neân trong bieån lôùn sinh ra chaâu baùu aáy. Neáu khi kieáp taän thì noù khoâng coù choã ñi; thí nhö ñeøn taét löûa khoâng ñi ñeán ñaâu. Thaân Phaät cuõng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 60

nhö vaäy, töø khi môùi phaùt taâm gieo troàng caên laønh, ñeàu laø nhaân duyeân cuûa töôùng toát thaân Phaät. Thaân Phaät cuõng chaúng töï taïi, vì ñeàu thuoäc nhaân duyeân nghieäp quaû baùo sinh. Nhaân duyeân aáy tuy truù laâu song tính noù laø phaùp höõu vi neân chaéc chaén trôû veà vôùi voâ thöôøng tan hoaïi, khoâng coù thaân; thí nhö ngöôøi gioûi baén maø ngöôùc maët baén leân hö khoâng, muõi teân ñi xa maø chaéc chaén seõ rôi xuoáng ñaát. Thaân Phaät cuõng nhö vaäy, tuy töôùng toát choùi saùng maø do phöôùc ñöùc thaønh töïu, danh xöng voâ löôïng neân ñoä ngöôøi voâ löôïng, cuõng quy veà tieâu dieät. Hoûi: Neáu do nhaân duyeân phöôùc ñöùc cuûa chuùng sinh neân trong bieån lôùn sinh ra chaâu baùu, côù gì khoâng sinh ra gaàn choã chuùng sinh maø laïi sinh ra ôû giöõa bieån lôùn, laø nôi khoù kieám ñöôïc? Ñaùp: Trong bieån cuõng coù chuùng sinh, nhö roàng vaø A-tu-la v.v... söû duïng chaâu baùu aáy. Laïi nöõa, neáu chaâu baùu sinh trong ñôøi xaáu aùc cuûa loaøi ngöôøi thì keû tham lam che giaáu, khoâng cho ngöôøi coù ñöôïc. Neáu ôû vaøo ñôøi toát ñeïp, chaâu baùu töï sinh trong coõi ngöôøi, khoâng coù ai tham tieác, nhö thôøi kyø ñöùc Phaät Di-laëc, chaâu baùu xem nhö ngoùi gaïch. Vì ngöôøi giaûi ñaõi, löôøi bieáng tieác thaân, coá mong tìm vui, neân chaâu baùu ôû trong bieån khoâng theå tìm ñöôïc. Neáu ngöôøi coù taâm lôùn, khoâng tieác thaân maïng, sieâng naêng tìm kieám thì deã ñöôïc. Nöôùc trong bieån lôùn ví duï cho coõi nöôùc trong möôøi phöông saùu neõo, caùc chaâu baùu töùc laø chö Phaät. Nhö chaâu baùu vì chuùng sinh neân phaùt sinh, nhöng ngöôøi giaûi ñaõi, bieáng nhaùc thì khoâng theå coù ñöôïc. Chö Phaät cuõng nhö vaäy, tuy vì chuùng sinh maø ra ñôøi, song nhöõng ngöôøi vì giaûi ñaõi, tieåu taâm, tieác thaân, chaáp ñaém vaøo ngaõ neân cuõng khoâng ñöôïc ñoä. Vì sao? Vì caùc phaùp ñeàu do nhaân duyeân hoøa hôïp sinh. Chuùng sinh coù hai nhaân duyeân ñöôïc ñoä: Moät laø beân trong coù chaùnh kieán; hai laø beân ngoaøi gaëp ñöôïc ngöôøi kheùo thuyeát phaùp. Chö Phaät tuy kheùo thuyeát phaùp maø chuùng sinh beân trong chaùnh kieán khoâng ñaày ñuû neân Phaät khoâng theå ñoä heát. Nhö chaâu baùu tuy vì chuùng sinh maø xuaát hieän, song vaãn coù chuùng sinh ngheøo cuøng; chö Phaät cuõng nhö vaäy, tuy vì chuùng sinh xuaát hieän, song chuùng sinh beân trong chaùnh kieán ít neân cuõng khoâng ñöôïc ñoä. Laïi ví duï nhö ñaøn Khoâng haàu, coù thuøng, coù coå, coù da, coù daây, coù truïc, coù ngöôøi laáy tay gaåy, ñuû caùc duyeân nhö vaäy hoøa hôïp thì coù tieáng. Tieáng aáy cuõng khoâng ôû trong caùc duyeân, maø lìa caùc duyeân cuõng khoâng coù tieáng. Do nhaân duyeân hoøa hôïp neân coù tieáng coù theå nghe. Thaân Phaät cuõng nhö vaäy, do caùc nhaân duyeân saùu Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän hoøa hôïp neân coù. Thaân Phaät khoâng ôû trong saùu Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän, cuõng khoâng lìa saùu Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 61

Nhö tieáng khoâng do moät nhaân duyeân, cuõng chaúng phaûi khoâng coù nhaân duyeân. Thaân Phaät cuõng nhö vaäy, khoâng töø choã khoâng coù nhaân duyeân, cuõng khoâng töø choã chuùt ít nhaân duyeân, maø phaûi ñaày ñuû caùc nhaân duyeân phaùp laønh neân sinh ra thaân Phaät. Nhö töôïng trong göông ñuû nhaân duyeân hoøa hôïp neân coù, nhaân duyeân ly taùn neân khoâng; thaân Phaät cuõng nhö vaäy, coù ñuû nhaân duyeân neân xuaát hieän, nhaân duyeân ly taùn neân dieät. Naøy thieän nam töû! Neân nhö vaäy quaùn töôùng ñi, ñeán cuûa chö Phaät. Heát thaûy phaùp töôùng cuõng neân bieát nhö vaäy. Ñaøm-voâ-kieät noùi vôùi Taùt-ñaø-ba-luaân raèng: “OÂng coù theå bieát töôùng caùc phaùp khoâng ñeán khoâng ñi thì chaéc chaén ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng thoaùi chuyeån, cuõng coù theå haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp khoâng heà coù gì chöôùng ngaïi.” Hoûi: Trôøi Ñeá-thích vì sao hoùa laøm hoa Maïn-ñaø-la ñem cho Taùt-ñaø- ba-luaân? Ñaùp: Trôøi Ñeá-thích vì öa vui Phaät ñaïo neân thöôøng cung kính caùc Boà-taùt. Laïi nöõa, trôøi Ñeá-thích muoán nhieáp thuû chuùng sinh vaøo trong Phaät ñaïo neân hieän thaân vua trôøi ñem hoa cho Taùt-ñaø-ba-luaân. Taùt-ñaø-ba- luaân nhaát taâm caàu Phaät ñaïo neân chö Thieân ñeán cuùng döôøng, chuùng sinh troâng thaáy cuõng ñeàu phaùt taâm. Trôøi Ñeá-thích vì daãn ñöôøng cho chuùng sinh neân cuùng döôøng Taùt-ñaø-ba-luaân. Coù ngöôøi noùi: Trôøi Ñeá- thích raát aùi kính Taùt-ñaø-ba-luaân, maø caùch cao nhaát laø ñi ñeán thöû, thöû roài laøm cho thaân theå ngöôøi aáy trôû laïi bình phuïc, nay laïi laáy hoa ñem cho. Söùc cuûa trôøi Ñeá-thích coù theå cho hoa moïi ngöôøi, vì chuùng sinh khoâng coù phöôùc duø coù cho hoa cuõng lieàn bieán hoaïi. Taùt-ñaø-ba-luaân ñaõ thaønh töïu phöôùc ñöùc neân ñöôïc hoa thì chaéc chaén khoâng bieán hoaïi; vì theá neân ñem cho. Neáu caùc Boà-taùt khi cuùng döôøng thaáy khoâng cuùng heát thì neân cho ngöôøi thuû hoä cuùng döôøng. Tröôùc ñaõ noùi nhaân duyeân raèng caét thòt ra maùu laø coát ñeå thöû, vì laøm thaân thích laâu ngaøy neân thuû hoä. Laïi nöõa, trôøi Ñeá-thích, nhö ôû trong Kinh naøy töï noùi nhaân duyeân: Vì söùc nhaân duyeân cuûa oâng neân laøm lôïi ích cho traêm ngaøn vaïn öùc chuùng sinh. Taùt-ñaø-ba-luaân nhaän laáy hoa, theo yù nguyeän maø cuùng döôøng Ñaøm- voâ-kieät. Taùt-ñaø-ba-luaân luùc ñaàu nghe danh thaày, sau maét thaáy, tai nghe phaùp thì döùt heát nghi, neân ñem thaân cuùng döôøng. Ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû cuõng baét chöôùc Taùt-ñaø-ba-luaân, ñem thaân thí cho Taùt-ñaø-ba- luaân. Hoûi: Taùt-ñaø-ba-luaân ñem thaân cuùng döôøng Ñaøm-voâ-kieät vì ruoäng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 62

phöôùc Ñaøm-voâ-kieät lôùn, côù gì ngöôøi con gaùi khoâng ñem thaân cuùng döôøng Ñaøm-voâ-kieät maø laïi ñem cho Taùt-ñaø-ba-luaân? Ñaùp: Trí ngöôøi con gaùi ngaén nguûi maø taâm aùi tröôùc nhieàu, neân khoâng ñem cuùng döôøng boån sö maø ñem cho ngöôøi khaùc. Laïi, vì thaân ngöôøi nöõ toäi ueá, taâm tuy trong saïch maø beân ngoaøi coù choã cheâ bai. Hoûi: Ngöôøi con gaùi tröôûng giaû luùc ñaàu rôøi boû cha meï roài laøm quyeán thuoäc cuûa Taùt-ñaø-ba-luaân, nay côù gì laïi ñem thaân boá thí? Ñaùp: Luùc ñaàu rôøi boû cha meï cuøng Taùt-ñaø-ba-luaân ñi ñeán choã Ñaøm-

voâ-kieät, vì phaùp neân cuùng döôøng, cuõng khoâng töï ñem thaân mình boá thí. Cha meï cuõng khoâng ñem boá thí cho Taùt-ñaø-ba-luaân. Nay thaáy Taùt-ñaø-ba-luaân hoûi lyù nghóa saâu xa, Ñaøm-voâ-kieät giaûi noùi, trôøi Ñeá-thích hoan hæ cuùng döôøng, theá neân ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû phaùt taâm hoan hæ, ñem thaân cuùng döôøng vì taâm töï taïi. Laïi, heát thaûy thaân ngöôøi nöõ khoâng coù choã heä thuoäc thì mang tieáng xaáu. Thaân theå ngöôøi nöõ khi nhoû thì theo cha meï, khi treû thì theo choàng, khi giaø thì theo con. Ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû aáy tuy cuøng moät ñöôøng ñi ñeán maø khoâng ñöôïc pheùp laâu ngaøy khoâng coù sôû thuoäc, theá neân töï ñem mình boá thí, nguyeän raèng: Nhö nhöõng ñieàu thaày chöùng ñöôïc, chuùng con cuõng seõ chöùng ñöôïc. Baáy giôø Taùt-ñaø-ba-luaân muoán ñem ngöôøi con gaùi aáy cuùng döôøng Ñaøm-voâ-kieät, nhöng coøn sôï ngöôøi nöõ aáy hieàm haän neân noùi: “Caùc chò thaät ñem thaønh taâm cuùng döôøng thì toâi seõ nhaän caùc chò.” Thaønh taâm laø khoâng töï mình duïng taâm, maø tuøy ngöôøi khaùc phaân xöû, nhö vaät voâ taâm. Caùc ngöôøi nöõ ñaùp raèng thaät do thaønh taâm. Töùc thì Taùt-ñaø-ba-luaân ñem ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû vaø caùc ngöôøi haàu gaùi cuøng naêm traêm coã xe daâng leân Ñaøm-voâ-kieät. Ñaøm-voâ-kieät muoán töø caùi nghi thöôøng tình cuûa theá gian cho raèng ngöôøi kia doái gaït tröôûng giaû, neân ñem caùc ngöôøi con gaùi ñeán maø boá thí taát caû, roõ raøng ñaõ khoâng ñaém tröôùc. Laïi nöõa, Taùt-ñaø-ba-luaân nhôø tieáng noùi giöõa hö khoâng, neân nghe roài hieåu ñöôïc, hoan hæ, nhö ñieàu yeâu quyù cuûa ngöôøi ñôøi, caû vaät beân trong, beân ngoaøi ñeàu ñem cuùng döôøng, vì muoán ñi vaøo saâu cöûa boá thí Ba-la- maät. Trôøi Ñeá-thích bieát Taùt-ñaø-ba-luaân chöa saïch heát caùc phieàn naõo tham aùi maø coù theå thí xaû heát vaät trong ngoaøi, khoâng coøn soùt laïi gì, neân khen ngôïi raèng laønh thay vaø ñem vieäc Phaät quaù khöù laøm thí duï. Vì laøm ñöôïc vieäc khoù laøm neân ñöôïc quaû baùo khoù ñöôïc, ñoù laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Hoûi: Neáu Ñaøm-voâ-kieät muoán laøm cho caên laønh boá thí cuûa Taùt-ñaø- ba-luaân ñaày ñuû neân laõnh thoï cuùng döôøng, côù gì trôû laïi ñem cho Taùt-ñaø-

ba-luaân? Ñaùp: Ñaøm-voâ-kieät coù ñaïi trí phöông tieän laøm cho Taùt-ñaø-ba-luaân ñöôïc phöôùc ñöùc lôùn, khoâng bò maát, aáy laø söï laõnh thoï cao thöôïng. Taùt-ñaø-ba-luaân raát thaønh taâm boá thí, döùt caùc tham tröôùc, khoâng mong ñöôïc traû laïi neân ñaày ñuû phöôùc ñöùc. Ñaøm-voâ-kieät suy nghó : Taùt-ñaø-ba-luaân töø xa ñi ñeán maø ñoái vôùi naêm duïc taâm khoâng nhieãm tröôùc; vaø ngöôøi tröôùc ñaây ñaõ bieát cuùng döôøng töùc laø ngöôøi thieän, theá neân ñem cho trôû laïi. Laïi nghe caùc ngöôøi nöõ tröôùc ñem thaân daâng cho Taùt-ñaø-ba-luaân laø ngöôøi chöù khoâng phaûi taøi vaät, vì muoán toaïi boån yù hoï. Laïi nöõa, caùc ngöôøi nöõ ñôøi ñôøi laøm ñeä töû Taùt-ñaø-ba-luaân; coù caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân ñem cho trôû laïi Taùt-ñaø-ba-luaân. Hoûi: Caùc Boà-taùt lôùn thuyeát phaùp khoâng neân meät nhoïc, côù sao coøn vaøo cung? Ñaùp: Vì theo phaùp cuûa ngöôøi ñôøi. Laïi, chuùng sinh trong thaønh Chuùng höông khoâng thöôøng caàu ñaïo, coù khi nhaøm chaùn, öa höôûng thoï naêm duïc. Chö Thieân vì thöôøng höôûng thoï naêm duïc neân

ngaên ngaïi, pheá boû vieäc caàu ñaïo. Coù coõi nöôùc cuûa Boà-taùt ôû thöôøng sieâng tinh taán, khoâng höôûng thoï naêm duïc, coøn baûn nguyeän cuûa chuùng sinh trong thaønh Chuùng höông höôûng thoï laãn loän. Boà-taùt theo chí nguyeän cuûa hoï, vì muoán daãn daét hoï neân sinh vaøo nöôùc aáy. Theá neân, vì chuùng sinh nghe Phaùp meät moûi neân Boà-taùt ñöùng daäy ñi vaøo trong cung. Laïi, ngöôøi chöa ñaéc ñaïo thì phaùp tuy vi dieäu maø thöôøng nghe cuõng deã sinh taâm moûi meät nhaøm chaùn; trong chuùng naøy coù nhöõng ngöôøi nhö vaäy. Laïi, Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät ôû trong nöôùc naøy höôûng thoï giaøu vui, theo phaùp cuûa ngöôøi ñôøi, khi maët trôøi laën neân nghæ ngôi. Khi aáy Taùt-ñaø-ba-luaân nghó raèng: Ta vì Phaùp neân ñi ñeán, khoâng neân ngoài, naèm. Hoûi: Vì Phaùp, côù gì khoâng neân ngoài naèm? Ñaùp: Khoâng coù phaùp nhaát ñònh aáy. Ngöôøi aáy raát öôùc muoán, raát tinh taán. Vì cung kính Phaùp neân töï nghó raèng: Ta neáu naèm ngoài thì laø bieáng nhaùc. Khi môùi ñaàu caàu Phaùp, ta coøn khoâng tieác thaân maïng, huoáng nöõa meät moûi, neân khoâng ngoài, naèm. Öôùc muoán tinh taán lôùn ngöôïc laïi vôùi vieäc ngoài, naèm. Laïi, ngoài naèm thì khoâng gaéng söùc; ñi vaø ñöùng thì gaéng söùc sieâng naêng, neân thöôøng duøng hai oai nghi aáy ñeå chôø thaày khi ñi ra. Hoûi: Taùt-ñaø-ba-luaân tröôùc ñaõ bieát baûy naêm thaày khoâng ñi ra chaêng?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 64

Ñaùp: Luùc môùi ñeán khoâng bieát. Laïi, Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät cuõng thöôøng baûy naêm khoâng ñi ra. Vì nhaân duyeân neân töï theà baûy naêm vaøo ñònh. Taùt-ñaø-ba-luaân töï theà raèng: Thaày chöa ñi ra thì ta khoâng bao giôø ngoài. Laïi, theo phaùp theá gian thì ngöôøi lôùn coøn khoâng töï traùi vôùi mình, huoáng nöõa vì ñaïo Phaùp! Laïi, luùc môùi caàu Phaùp coøn khoâng tieác thaân maïng, huoáng gì nay ñöùng baûy naêm thì ñaâu ñuû laø khoù! Hoûi: Thaân ngöôøi meàm yeáu, laøm sao coù theå baûy naêm khoâng ngoài, khoâng naèm? Ñaùp: Ngöôøi luùc aáy maïng soáng raát laâu, tuy baûy naêm maø nhö nay baûy ngaøy. Laïi, thaân ngöôøi trong ñôøi toát ñeïp coù söùc phöôùc ñöùc lôùn, tuy ñöùng luoân baûy naêm maø khoâng cho laø khoù. Nhö Hieáp Tyø-kheo naêm saùu möôi tuoåi môùi xuaát gia maø töï cam keát laø löng ta khoâng dính chieáu, phaûi ñöôïc heát moïi vieäc ñaùng ñöôïc cuûa haøng Thanh-vaên cho ñeán ñöôïc thaønh A-la-haùn ñuû saùu thaàn thoâng, taïo boä kinh luaän nghò trong boán A-haøm, ñeán nay coøn löu haønh roäng raõi trong ñôøi. Vò Tyø-kheo aáy ôû ñôøi xaáu aùc maø coøn ñöôïc nhö vaäy, huoáng nöõa laø Taùt-ñaø-ba-luaân sinh ôû ñôøi toát ñeïp! Laïi, söùc cuûa thaân tuy yeáu maø söùc cuûa taâm maïnh, neân coù theå laøm thaønh coâng vieäc. Laïi nöõa, ngöôøi nhaát taâm caàu Phaät ñaïo ñöôïc möôøi phöông Phaät hoä nieäm raèng: Caùc ñaïi Boà-taùt vaø chö thieân caàu Phaät ñaïo seõ laøm taêng ích khí löïc cho ngöôøi aáy, bao quanh thuû hoä, neân tuy truï ñöùng baûy naêm maø khoâng moûi meät. Hoûi: Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät vaøo tam-muoäi, vì côù gì cho ñeán baûy naêm? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ ñaùp: Ngöôøi sinh trong ñôøi toát ñeïp soáng raát laâu, tuy baûy naêm maø khoâng cho laø laâu. Laïi, Ñaøm-voâ-kieät coù cung ñieän, theå nöõ vi dieäu, ñuû naêm duïc gioáng nhö trôøi. Taùt-ñaø-ba-luaân môùi phaùt taâm neân taâm chöa nhu nhuyeán, nghi Ñaøm-voâ-kieät tuy thuyeát phaùp Khoâng, taùn thaùn ly duïc maø taâm mình

chöa theå xaû boû. Baûy naêm vaøo tam-muoäi aáy vì muoán töø nghi cho chuùng sinh neân sinh taâm quyù kính. Nghe Ñaøm-voâ-kieät baûy naêm vaøo tam-muoäi, taâm vaø mieäng kheá hôïp nhau, noùi ñöôïc, laøm ñöôïc thì ngöôøi ta tín thoï lôøi kia, coù theå deã ñöôïc ñoä. Thí nhö muït nhoït chöa chín muoài thì thaày thuoác khoâng phaù ñöôïc, chæ duøng thuoác boâi, laøm cho chín muoài môùi deã phaù. Laïi nöõa, vì muoán taâm höôûng thoï phaùt sinh caùi vui chaân thaät, neân vaøo voâ löôïng tam-muoäi. Laïi, thuyeát phaùp coù hai: Moät laø mieäng thuyeát

phaùp; hai laø thaân hieän phaùp. Nay muoán laáy thaân hieän phaùp neân vaøo voâ löôïng tam-muoäi, khieán chuùng sinh bieát nhieáp taâm vaøo tueä maø ñöôïc trí nhö thaät. Boà-taùt tam-muoäi laø nhö ñaõ noùi trong nghóa Boà-taùt tröôùc kia. Haønh Baùt-nhaõ vaø söùc phöông tieän laø nhö ñaõ noùi trong phaåm Phöông tieän tröôùc kia. Taùt-ñaø-ba-luaân trong baûy naêm maø ba thöù aùc giaùc quaùn khoâng sinh, khoâng nhieãm ñaém vaøo yù vò. Ngöôøi aáy tuy chöa phaù phieàn naõo maø vì nhoùm caùc phaùp laønh neân cheá phuïc caùc phieàn naõo khoâng cho phaùt sinh, chæ phaùt sinh moät nieäm: Luùc naøo Ñaøm-voâ-kieät seõ ñi ra, ta seõ theo nghe Baùt-nhaõ. Qua baûy naêm roài, nghó raèng: Ta seõ traûi toøa cho Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät vaø queùt röûa laøm cho trang nghieâm. Hoûi: Taùt-ñaø-ba-luaân laøm theá naøo bieát ñöôïc qua baûy naêm roài Ñaøm- voâ-kieät seõ ñi ra? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Tröôùc töøng baûy naêm trieån chuyeån nghe bieát. Coù ngöôøi noùi: Ñaøm-voâ-kieät khi môùi vaøo tam-muoäi, töï noùi raèng: Haïn trong baûy naêm. Nhö ñöùc Phaät Thích-ca-vaên-ni baûo A-nan: Ta muoán vaøo thieàn ñònh moät thaùng, hai thaùng. A-nan baûo laïi vôùi boán chuùng. Taùt-ñaø-ba- luaân raát meán moä Phaät phaùp, kính troïng Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät neân cuùng döôøng, trang nghieâm choã thuyeát phaùp. Haøng Boà-taùt xuaát gia chæ trang nghieâm taâm mình ñeå ñi ñeán phaùp sö thoï phaùp; haøng Boà-taùt taïi gia thì trang nghieâm choã thuyeát phaùp, cuùng döôøng hoa höông. Laïi nöõa, Taùt-ñaø-ba-luaân trang nghieâm nhö vaäy laø muoán ñeå Ñaøm- voâ-kieät bieát daáu hieäu mình aùi moä Phaùp, ham muoán Phaùp, thaâm taâm tin vui, neân hieän ra vieäc aáy; theá neân sinh taâm, cuøng vôùi naêm traêm ngöôøi con gaùi, thay nhau röôùi queùt, töï ñem vaøng baïc, chaâu baùu traûi leân treân toøa. Taùt-ñaø-ba-luaân tuy töï mình coù chaên, neäm ñeïp ñeõ, song vì taâm aùi moä Phaùp thieát tha neân laáy aùo treân thaân mình ñang maëc maø traûi treân toøa, tìm nöôùc röôùi ñaát, bò ma che laáp neân khoâng theå tìm ñöôïc. Trong Kinh naøy töï noùi nhaân duyeân: Ma nghó raèng, neáu Taùt-ñaø-ba-luaân tìm nöôùc khoâng ñöôïc thì taâm kia seõ meàm yeáu, chí nguyeän khoâng ñaày ñuû. Laïi ñeå cho töï khinh khi thaân mình raèng, vì ta phöôùc ñöùc moûng neân muoán cuùng döôùng Phaùp maø tìm nöôùc khoâng coù ñöôïc. Do söï töï khinh neân öu saàu che laáp taâm. Phöôùc ñöùc khoâng taêng tröôûng, trí tueä khoâng chieáu saùng laø vì caùc phieàn naõo öu saàu che taâm neân phöôùc ñöùc trí tueä khoâng theå chieáu saùng. Thí nhö maët trôøi bò chöôùng ngaïi neân aùnh saùng khoâng roõ raøng. Ma bieát

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 66

taâm ngöôøi ñoù lôùn, khoâng theå laøm trôû ngaïi, chæ laøm trôû ngaïi chuùt ít, laøm cho ngöôøi aáy ñình treä. Baáy giôø Taùt-ñaø-ba-luaân töï caét thaân mình ra maùu ñeå röôùi ñaát, muoán laøm cho saïch buïi. Maùu thòt ngöôøi tuy hoâi, song vì chí taâm tìm nöôùc khoâng ñöôïc, yù khoâng phaân bieät thôm thoái, toát xaáu maø vì muoán saïch buïi neân khoâng tieác thaân maïng. Laïi, Taùt-ñaø-ba-luaân taâm saâu xa öa ñaém Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân khoâng yeâu tieác gì. Coù ngöôøi noùi: Coù nhieàu trôøi, roàng, quyû, thaàn thöôøng ñi theo Taùt-ñaø-ba-luaân thuû hoä giuùp ñôõ, theá neân maùu chaûy ra bieán thaønh nöôùc thôm. Nhö tieân nhaân Saèn-ñeà luùc bò caét xeû, maùu bieán thaønh söõa. Laïi, vì thaønh töïu voâ löôïng phöôùc ñöùc neân theo nguyeän ñöôïc thaønh. Hoûi: Neáu phöôùc ñöùc thaønh töïu, theo nguyeän lieàn ñöôïc thaønh thì ma khoâng theå che giaáu nöôùc? Ñaùp: Boà-taùt aáy môùi phaùt taâm, coù theå thaønh nguyeän nhoû maø chöa theå tröø ma. Trong Kinh naøy, Taùt-ñaø-ba-luaân töï noùi nhaân duyeân chaûy maùu raèng: Ta töø voâ thæ sinh töû laïi ñaây, nhieàu laàn tan thaân maø chöa töøng vì Phaùp. Hoûi: Neáu Taùt-ñaø-ba-luaân yeâu meán Phaùp, caét thaân ra maùu, neáu thaân kia cheát ñi thì coøn ai nghe Phaùp? Ñaùp: Vieäc aáy ñaõ ñaùp nhö trong ñoaïn raïch xöông, laáy tuûy. Laïi, trong ñaây ñöôïc chö Thieân vaø Ñaïi Boà-taùt thuû hoä neân laøm cho ngöôøi kia khoâng cheát. Laïi, aùc ma bieát taâm ngöôøi kia khoâng theå phaù hoaïi thì nöôùc trôû laïi chaûy ra. Taùt-ñaø-ba-luaân v.v... ñeàu khoâng coù taâm khaùc laø, nhö ngöôøi luùc ñaàu thöïc taäp taâm töø, muoán vì chuùng sinh vaø vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân khoâng tieác thaân maïng. Nhöng ñeán khi coù ñöôïc dao beùn caét thaân thì sôï ñau ñôùn, sinh taâm hoái haän, aáy goïi laø taâm khaùc. Boà-taùt aáy coù söùc tin lôùn neân muoán ñöôïc quaû baùo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neân khoâng keå caùi khoå aáy. Laïi, vì taâm bi saâu xa, aùi nieäm chuùng sinh, tuy chòu caùc khoå naõo maø khoâng cho laø khoù. Thí nhö meï hieàn thöông con, tuy vì con chòu khoå nhoïc, baát tònh maø khoâng cho laø nhôùp. Laïi thaáy thaät töôùng caùc phaùp roát raùo khoâng, neân bieát thaân naøy chæ laø hoøa hôïp, hö doái. Vì phaù caùi hö doái aáy neân khi caét xeû thaân, khoâng laøm chöôùng ngaïi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ma khoâng ñöôïc phaù hoaïi deã daøng laø nhö ngöôøi coù muït thì chòu chaát ñoäc. Boà-taùt neáu coù muït tham duïc öu saàu, thì ma ñöôïc deã daøng phaù hoaïi. Vì laáy maùu chaûy röôùi ñaát maø taâm khoâng öu saàu neân ma khoâng ñöôïc deã daøng phaù hoaïi. Nhö taâm Taùt-ñaø-ba-luaân, taâm naêm traêm ngöôøi con gaùi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 67

cuõng nhö vaäy, kính troïng Taùt-ñaø-ba-luaân neân thaáy ngöôøi caét thaân leõ ñaùng coù öu naõo, song vì ngöôøi aáy ñöôïc thoûa nguyeän neân khoâng laáy laøm buoàn. Baáy giôø trôøi Ñeá-thích thaáy vieäc ñoù roài taùn thaùn chöa töøng coù. Ngöôøi aáy chöa ñöôïc Voâ sinh nhaãn, caùc phieàn naõo chöa döùt maø vì cuùng döôøng Phaùp neân khoâng tieác thaân maïng, nhö ngöôøi ñaõ lìa duïc, khi bò caét xeû thaân maïng nhö caét caây coû. Taâm ban ñaàu ñaõ vaäy thì taâm sau caøng maïnh

hôn. Laïi nöõa, chöa töøng coù laø trong ñaây trôøi Ñeá-thích töï noùi nhaân duyeân raèng: Taùt-ñaø-ba-luaân aùi moä Phaùp ñeán nhö vaäy, laáy dao töï caét mình. Taâm trôøi Ñeá-thích hoan hæ roài, khen raèng laønh thay. Khen ngöôøi kia vì aùi moä Phaùp, vui Phaùp, taâm sieâng tinh taán neân ñem vieäc maø noùi . Phaät quaù khöù laøm ví duï, noùi raèng: Chaúng phaûi chæ ngaøy nay khoå nhoïc, maø chö Phaät quaù khöù khi caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoå nhoïc nhö vaäy. Taùt-ñaø-ba- luaân nghe trôøi Ñeá-thích an uûi taâm mình roài, nhö löûa ñöõïc môõ thì caøng theâm röïc chaùy, nghó raèng: Ta ñaõ traûi toøa, queùt ñaát, seõ ôû choã naøo ta tìm ñöõïc danh hoa ñeå trang nghieâm choã thuyeát phaùp? Hoûi: Khi khoâng thaáy nöôùc, côù sao khoâng nghó raèng seõ tìm nöôùc ôû ñaâu ñeå röôùi ñaát? Ñaùp: Taùt-ñaø-ba-luaân tröôùc bieát choã coù nöôùc maø töùc khaéc laïi ñeàu khoâng coù, neân bieát bò ma laøm trôû ngaïi. Theá neân, töï mình laáy thaân goàm boán phaàn ñaïi, caét laáy huyeát laø phaàn thuûy ñaïi ñeå röôùi ñaát. Phaàn thuûy ñaïi trong thaân tuy nhieàu maø maùu laø thöù maïng soáng, neân caét laáy röôùi ñaát. Töï mình khoâng coù hoa, neân khi Ñaøm-voâ-kieät ñi ra saép ñeán, khoâng theå ñi tìm nôi xa, laïi caàn duøng nhieàu ñeå raûi khaép treân ñaát. Theá neân sinh yù nghó muoán coù ñöôïc. Trôøi Ñeá-thích bieát yù nghó cuûa ngöôøi kia, lieàn laáy thöù hoa ñeïp nhaát trong hoa trôøi laø Maïn-ñaø-la ñaày ba ngaøn ñaáu ñem cho, ñuû ñeå raûi khaép. Sôû dó trôøi Ñeá-thích khoâng laáy hoa ngöôøi ñem cho laø vì muoán laøm cho phaùt taâm hy höõu. Taùt-ñaø-ba-luaân nhaän hoa xong chia laøm hai phaàn: Phaàn toát giöõ laïi ñeå khi thuyeát phaùp ñem raûi, coøn phaàn khaùc thì raûi treân ñaát. Theo phaùp thoâng thöôøng cuûa nöôùc aáy, laáy hoa raûi treân ñaát ñeå ñi treân ñoù, theá laø cuùng döôøng. Baáy giôø Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät nhö ñieàu ñaõ öôùc tröôùc kia, ñuû baûy naêm xong töø tam-muoäi daäy, cuøng vôùi voâ löôïng traêm ngaøn chuùng cung kính vaây quanh, ñi thaúng ñeán Phaùp toøa, vì chuùng noùi Baùt-nhaõ. Hoûi: Neáu caùc Boà-taùt vaøo tam-muoäi vi dieäu thì ai laøm cho khôûi daäy? Ñaùp: Haønh giaû luùc môùi vaøo töï heïn thôøi haïn, sau ñoù môùi vaøo ñònh. Khi thôøi haïn ñeán, taâm kia töï nhieân töø tam-muoäi daäy. Vì bi taâm neân sinh

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 99 68

giaùc quaùn. Coù moät Tyø-kheo khi vaøo Dieät thoï töôûng ñònh, töï mình heïn thôøi haïn raèng, khi nghe tieáng kieàn chuøy seõ khôûi ñònh. Khi ñaõ vaøo ñònh xong, luùc aáy phoøng Taêng bò löûa chaùy. Caùc Tyø-kheo hoaûng sôï, khoâng ñaùnh kieàn chuøy maø boû ñi. Baáy giôø qua möôøi hai naêm roài, ñaøn-vieät laïi hoïp chuùng Taêng, muoán döïng laïi caên phoøng môùi ñaùnh kieàn chuøy. Khi nghe tieáng kieàn chuøy thì Tyø-kheo töø ñònh khôûi daäy, luùc aáy thaân lieàn tan raõ maø cheát. Nhöõng ngöôøi ñaéc ñaïo veà sau noùi laïi vieäc nhö vaäy. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Thaân ñaïi Boà-taùt laø thaân do phaùp tính maø sinh. Nhö chö Phaät thöôøng vaøo tam-muoäi, khoâng coù taâm thoâ taùn loaïn, vì söùc thaàn thoâng neân coù theå thuyeát phaùp vaø bay ñi ñoä thoaùt chuùng sinh. Vì theo phaùp theá tuïc neân coù töôùng vaøo ñònh, ra ñònh. Theá neân, tuy vaøo tam-muoäi vi dieäu maø coù theå ra trôû laïi, vì coù taâm ñaïi bi daãn daét; thí nhö chuù thuaät khieán cho roàng bay ra. Ñaïi chuùng vaây quanh laø noäi quyeán thuoäc cung kính raûi hoa, ñoát höông, theo

sau maø ñi ra, vì hoï maø noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø nhaân theo danh töø, ngoân ngöõ theá ñeá, muoán môû baøy töôùng baát ñoäng cuûa ñeä nhaát nghóa ñeá cho chuùng sinh. Taùt- ñaø-ba-luaân thaáy Ñaøm-voâ-kieät lieàn ñöôïc taâm hoan hæ, thanh tònh, hyû laïc chaïy khaép mình, nhö Tyø-kheo khi vaøo thieàn thöù ba. Vì sao? Vì chuùng sinh nhieàu tham muoán, tuy chaúng phaûi tònh dieäu maø khi ñöôïc coøn hyû laïc huoáng nöõa laø ngöôøi ñaõ ñöôïc troâng thaáy thaân trang nghieâm coù coâng ñöùc chaân thaät! Taùt-ñaø-ba-luaân töø thaân Phaät giöõa hö khoâng nghe noùi Ñaøm-voâ- kieät lieàn sinh öôùc muoán lôùn, ñöôïc caùc tam-muoäi. Thaáy chö Phaät möôøi phöông, laïi nghe möôøi phöông chö Phaät noùi nhaân duyeân ñôøi tröôùc: Chæ coù Ñaøm-voâ-kieät coù theå ñoä cho oâng. Nghe nhö vaäy roài taâm ngöôøi aáy taêng ích, khaùt ngöôõng muoán troâng thaáy, neân giöõa ñöôøng muoán baùn thaân ñeå cuùng döôøng. Nay ôû trong thaønh Chuùng höông, baûy naêm khoâng ngoài khoâng naèm laø vì muoán troâng thaáy Ñaøm-voâ-kieät nhö taâm khaùt ngöôõng duïc laïc maø duïc laïc laïi ñeán chaäm, nhö ngöôøi bò noùng khaùt böùc baùch, duø gaëp ñöôïc nöôùc ñuïc, noùng vaãn coøn hoan hæ, huoáng nöõa laø gaëp nöôùc ngon, trong, maùt? Ñaõ vì loøng khaùt ngöôõng laâu ngaøy, laïi coâng ñöùc cuûa Ñaøm-voâ- kieät lôùn, theá neân khi gaëp ñöôïc thaät laø vui möøng. Hoûi: Vui coù boán thöù, côù gì ñaây chæ noùi caùi vui ôû thieàn thöù ba maø khoâng noùi ñeán caùi vui ñònh cuûa caùc baäc treân vaø caùi vui giaûi thoaùt? Ñaùp: Vì chuùng sinh coõi Duïc ñoái vôùi ba thoï phaàn nhieàu ham caùi caûm thoï vui, nghe caùi vui Nieát-baøn khoâng coù sôû höõu, thì taâm khoâng vui möøng. Vì boán thieàn döùt khoå, laïc thoï, neân taâm cuõng khoâng vui; caùi vui

trong thieàn thöù ba laø caùi vui cuøng cöïc. Laïi, coù ngöôøi noùi: Taùt-ñaø-ba-luaân môùi phaùt taâm, chöa vaøo ñöôïc ñònh thaâm teá, vi dieäu, neân thaáy Ñaøm-voâ-kieät lieàn phaùt sinh hoan hæ, nhö vaøo thieàn thöù ba. Taùt-ñaø-ba-luaân töï bieát mình coù hoan hæ lôùn, neân töùc thì boû hyû, ñöôïc phaùp tính thanh tònh, söï an laïc chaïy khaép mình, theá neân ñem caùi vui ôû thieàn thöù ba ñeå ví duï.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.